

تحلیل طرح مهاجرت اجباری فلسطینی‌ها از غزه و مالکیت آن توسط آمریکا

طرح مهاجرت اجباری فلسطینی‌ها از غزه و مالکیت این منطقه از سوی آمریکا یکی از طرح‌های جنجالی ترامپ بود که همزمان با سفر نتانیاهو به آمریکا طرح شد. موافقان و مخالفان این طرح چه کسانی هستند و از جزئیات آن چه می‌دانیم؟

به گزارش سایت خبری پُرسون، درحالی‌که تنش‌ها در غزه پس از ماه‌ها درگیری بین اسرائیل و حماس همچنان ادامه دارد، پیشنهاد دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا، مبنی بر «تخلیه جمعیت فلسطینی از غزه و انتقال اداره این منطقه به ایالات متحده» موجی از واکنش‌های بین‌المللی را برانگیخته است. این طرح که توسط ترامپ در یک سخنرانی مطرح شد، نه تنها از سوی فلسطینی‌ها و کشورهای عربی به شدت محکوم شده بلکه حتی در داخل آمریکا نیز با اختلاف نظر عمیق دموکرات‌ها و جمهوری‌خواهان روبه‌رو شده است.

اسناد منتشرشده توسط رسانه‌هایی مانند بی بی سی، الجزیره و رویترز نشان می‌دهد که این طرح شامل چند محور اصلی است: انتقال تدریجی ساکنان غزه به کشورهای ثالث (از جمله مصر و اردن)، ایجاد یک حکومت موقت تحت نظارت آمریکا در غزه و نهایتاً الحاق بخش‌هایی از این منطقه به اسرائیل. اما آیا چنین برنامه‌ای از نظر حقوقی، سیاسی و عملی قابل اجراست؟ واکنش بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی به آن چیست؟

تحلیل طرح ترامپ: از آرزو تا واقعیت

بر اساس گزارش سی‌ان‌ان، هسته اصلی طرح ترامپ مبتنی بر این ایده است که غزه به دلیل «ناامنی مزمن» قادر به اداره خود نیست و تنها یک قدرت خارجی مانند آمریکا می‌تواند ثبات را به آن بازگرداند. ترامپ در مصاحبه با فاکس نیوز ادعا کرده است: «ما می‌توانیم غزه را به یک مرکز تجاری بین‌المللی تبدیل کنیم اما اول باید این آشفتگی را پایان دهیم.»

با این حال، کارشناسان حقوق بین‌الملل مانند «آن ماری اسلوتر»، مدیر سابق برنامه ریزی سیاسی در وزارت خارجه آمریکا، در گفتگو با آسوشیتدپرس تأکید کردند که این طرح نقض آشکار قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد، از جمله قطعنامه ۲۴۲ و ۳۳۸، است که بر «عدم مشروعیت الحاق سرزمین‌های اشغالی» تأکید دارند. از سوی دیگر، پیشنهاد انتقال اجباری فلسطینی‌ها ممکن است تحت عنوان «جنایت علیه بشریت» در دیوان کیفری بین‌المللی قابل پیگیری باشد.

امکان سنجی تخلیه غزه: چالش‌های حقوقی و عملی

ایده تخلیه جمعیت ۲.۳ میلیونی غزه و انتقال آن‌ها به کشورهایمانند مصر، اردن یا حتی عراق، از همان ابتدا با سؤالات جدی مواجه شده است. ناظران سیاسی معتقدند حتی اگر فرض کنیم کشورهای میزبان حاضر به پذیرش آوارگان فلسطینی باشند، اجرای چنین برنامه‌هایی نیازمند بودجه‌ای بالغ بر صدها میلیارد دلار و هماهنگی بین‌المللی بی‌سابقه است که در شرایط کنونی غیرممکن به نظر می‌رسد.

از دیدگاه روانشناختی نیز، مقاومت فلسطینی‌ها در برابر این طرح قابل پیشبینی است. همانطور که الجزیره در گزارش زنده خود از غزه نقل کرده، هزاران فلسطینی در اعتراضات خیابانی شعار می‌دهند: «غزه خانه ماست، ما آن را ترک نمی‌کنیم!» یک مقام حماس نیز در مصاحبه با رویترز هشدار داده است: «این طرح آتش جنگ را در کل خاورمیانه شعله‌ور خواهد کرد.»

آمریکا به عنوان مالک غزه؟ ابهامات حقوقی و سیاسی

بخش دیگری از طرح ترامپ که جنجال برانگیزتر است، پیشنهاد «اداره غزه توسط آمریکا» است. ترامپ در مصاحبه با CBS News گفته است: «ما می‌توانیم مانند آنچه در آلمان و ژاپن پس از جنگ جهانی دوم انجام دادیم، یک حکومت موقت ایجاد کنیم.» اما تحلیلگران در فارین پالسی تأکید می‌کنند که مقایسه غزه با آلمان ۱۹۴۵ کاملاً گمراه‌کننده است چرا که غزه یک سرزمین اشغالی است و جامعه بین‌الملل هرگونه حاکمیت خارجی بر آن را غیرقانونی می‌داند.

علاوه بر این، طبق اسناد منتشرشده توسط واشنگتن پست، حتی در صورت موافقت کنگره آمریکا با این طرح، اداره یک منطقه جنگی مانند غزه نیازمند حضور ده‌ها هزار سرباز آمریکایی و هزینه‌های گزاف خواهد بود، عاملی که به گفته کارشناسان نظامی آمریکا، در شرایط کنونی برای افکار عمومی آمریکا غیرقابل قبول است.

واکنش داخلی در آمریکا: شکاف عمیق حزبی

واکنش به طرح ترامپ در داخل آمریکا به شدت حزبی بوده است. جمهوری‌خواهان، از جمله سناتور تد کروز، از این طرح به عنوان «راه‌حلی جسورانه برای صلح» استقبال کرده است. در مقابل، دموکرات‌ها مانند الکساندریا اکازیون کوارتز در تویییتی نوشت: «این طرح نه تنها غیراخلاقی بلکه نشانی از

این در حالی است که گزارش نشریه پولیتیکو نشان می‌دهد که حتی درون حزب جمهوری خواه نیز اختلاف نظر وجود دارد؛ برخی مانند سناتور میت ارمنی نگرانند که این طرح موجب درگیر شدن بیشتر آمریکا در خاورمیانه شود. از سوی دیگر، مقامات کاخ سفید به یورونیوز تأکید کرده‌اند که «برخی بخش‌های این طرح هنوز در مرحله بحث است»

دیدگاه اسرائیل: حمایت رسمی، نگرانی‌های پنهان

بنابر گزارش تایمز اسرائیل، بنیامین نتانیا‌هو، نخست‌وزیر اسرائیل، از طرح ترامپ به عنوان «فرصتی تاریخی برای ایجاد ثبات» استقبال کرده است. همچنین منابع اسرائیلی به سی‌ان‌ان گفته‌اند که این طرح ممکن است به الحام بخش‌هایی از غزه به اسرائیل بینجامد، ایده‌ای که مورد حمایت افراطیون در دولت ائتلافی کنونی است.

با این حال، ناظران سیاسی در اسکای نیوز تأکید می‌کنند که حتی در داخل اسرائیل، گروه‌های مدنی و چپ میانه نسبت به عواقب بلندمدت این طرح هشدار داده‌اند. چه آنکه یک تحلیلگر ارشد مؤسسه مطالعات امنیت ملی اسرائیل (INSS) به هاآرتز گفته است: «اداره غزه توسط آمریکا ممکن است بهانه جدیدی برای مقاومت فلسطینی‌ها و افزایش حملات به اسرائیل ایجاد کند.»

واکنش کشورهای عربی: اتحاد در مخالفت

کشورهای عربی تقریباً به صورت یکپارچه با طرح ترامپ مخالفت کرده‌اند. مصر که مرز مشترک با غزه دارد، در بیانیه‌ای رسمی اعلام کرد: «هرگونه تلاش برای انتقال فلسطینی‌ها به صحرای سینا نقض حاکمیت ملی مصر است.» اردن نیز که میزبان میلیون‌ها آواره فلسطینی است، هشدار داده که این طرح «خط قرمز» است.

برخی از کشورهای حاشیه خلیج فارس، مانند امارات اگرچه در سال‌های اخیر روابط نزدیکی با اسرائیل برقرار کرده‌اند اما به نوشته فایننشال تایمز، آن‌ها از ترامپ خواسته‌اند تا از «ایده‌های انفجاری» خودداری کند. تنها استثنا این ماجرا احتمالاً عربستان سعودی است که به گزارش فارین پالسی، در ازای عادی سازی روابط با اسرائیل، ممکن است سکوت تاکتیکی در پیش بگیرد.

طرحی غیرعملی با پیامدهای ماندگار

با وجود تبلیغات گسترده حامیان ترامپ، به نظر می‌رسد این طرح بیش از آن که یک راه حل واقع بینانه باشد، نمایشی سیاسی برای جلب حمایت راست گرایان در انتخابات ۲۰۲۴ آمریکا است. همانطور که نیویورک تایمز در تحلیلی نوشت: «اجرای این طرح نیازمند اجماعی بین‌المللی است که در دنیای قطبی امروز وجود ندارد.»

با این حال، صرف مطرح شدن چنین ایده‌های نشان دهنده تحول خطرناکی در گفتمان سیاسی آمریکا است: عادی سازی اخراج اجباری ملت‌ها و بازگشت به استعمارگری! همانطور که آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل، هشدار داده است: «غزه آزمایشگاه سیاست‌های جهانی نیست؛ خانه میلیون‌ها انسان است که حق تعیین سرنوشت دارند.»